

Институт за Демократија

“Социетас Цивилис“

тел/фах: 02 3217 080

contact@idsco.org.mk

www.idsco.org.mk

Политичка Студија

Анализа на јавното мислење во изборна единица 4

Скопје, мај 2006

стручен тим:

м-р Дане Талески

изготвување на аналитички извештај

м-р Владимир Божиновски

координирање на анкетното испитување

Гораст Стојменовски

обработка на податоците

Миша Поповиќ

обработка на податоците

Содржина:

1. Генерални заклучоци	2
2. Рејтинг на политичките партии	5
3. Ставови за политичари	11
4. Предизборни приоритети и фактори за гласање	17
5. Методолошки објаснувања	19

1. Генерални заклучоци

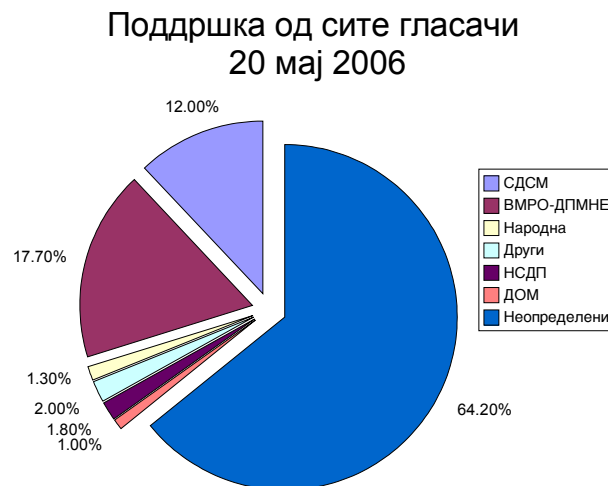
- Скоро две третини од испитаниците во ИЕ 4 се неопределени
- Од сите испитаници, ВМРО-ДПМНЕ има поддршка од 17,7%, а СДСМ од 12,2%
- Кај испитаниците кои се определени, ВМРО-ДПМНЕ има скоро 50% поддршка, додека СДСМ има поддршка од 33,5%
- СДСМ има релативно стабилен рејтинг кај двата пола, и повисока поддршка кај повозрасните граѓани со повисок степен на образование.
- ВМРО-ДПМНЕ има повисок рејтинг кај мажите отколку кај жените, релативно стабилен кај различни возрасни групи, со тенденција на посилен поддршка кај граѓаните со понизок степен на образование.
- Избирачкото тело во Струмица е најполаризирано, и тоа претежно помеѓу СДСМ и ВМРО-ДПМНЕ.
- Избирачкото тело во Прилеп е најраслоено. Испитувањето покажува дека во Прилеп помалите политички партии имаат релативно висок рејтинг.
- Во руралните средини има највисок степен на незаинтересираност за политиката.
- Од сите испитаници, СДСМ има најголема поддршка во Струмица (14,7%), па следат помалите градови со 13,1%, и селата со 12,1%, додека во Прилеп поддршката е најниска и изнесува само 8,3%.
- Од сите испитаници, ВМРО-ДПМНЕ има највисока поддршка во селата во ИЕ 4 (21,1%), потоа во Струмица (18,7%), во помалите градови има поддршка од 16,3% и во Прилеп 15,8% од сите испитаници.
- НСДП и ВМРО-Народна, од сите испитаници, имаат највисока поддршка во Прилеп (по 2,9% и двете), а ДОМ во помалите градови (1,5%).
- Рејтингот на ВМРО-ДПМНЕ кај определените во ИЕ 4 во периодот од април до мај, според испитувањата на јавното мислење се зголемил за околу 10%.
- Во последните неколку месеци рејтингот на СДСМ по благиот раст, во последниот месец во ИЕ 4 има тенденција на опаѓање.
- Општиот тренд на зголемување на неопределените гласачи создава апатија кај гласачите и ги намалува рејтинзите на сите политичките партии.

- За Тале Керамитчиоски, позитивното мислење е стабилно кај двата пола, но пред се кај средовечните луѓе со повисок степен на образование, во помалите градови и Прилеп. Негативно мислење за него претежно имаат мажите, од сите возрасни групи, а посебно оние испитаници со средно образование, пред се во Прилеп. Керамитчиоски е доста непознат кај женските испитаници, кај најмладите и кај најстарите, без образование или со основно, во селата и во Струмица.
- За Благоја Гешоски позитивното мислење е релативно стабилно кај двата пола, и кај сите старосни и образовни групи, во помалите градови и во Прилеп. Негативно мислење за него имаат и двата пола, со мал нагласок на машките испитаници, средовечните луѓе со повисок степен на образование, пред се во Прилеп. Гешоски е непознат и кај двата пола, а посебно кај најстарите и испитаниците без образование, кои живеат во селата, во помалите градови и во Струмица.
- Позитивно мислење за Цветанка Иванова искажале машките испитаници, кои се во повозрасни години, со најразлично образование, пред се од Струмица. Во однос на негативното мислење предничат повторно мажите, помеѓу 40 и 59 години, средно или вишо образование, и тоа најмногу во Прилеп. Иванова е релативно непозната за женските испитаници, кои се повозрасни (над 50 години), со пониско образование во селата и во помалите градови во ИЕ 4.
- Позитивното мислење за Каролина Шукороска е ниско, но стабилно кај двата пола, кај сите старосни групи со различно образование и тоа во помалите градови и во Прилеп. Негативното мислење е исто така стабилно кај двата пола кај сите старосни групи со различно образование и тоа најмногу во Прилеп. Шукороска е непозната и за двата пола (71% мажи и 73% жени), кај сите старосни групи со различно образование и тоа најмногу селата и во помалите градови.
- За Зоран Ристов позитивно мислење имаат и двата пола (по 8% секој), претежно помлади испитаници, со различно образование, најмногу од Струмица. Мажите имаат повеќе негативно мислење за него, со средно и вишо образование, од Прилеп и Струмица. Релативно е непознат за жените, најстарите испитаници, и оние со понизок степен на образование од селата и помалите градови во ИЕ 4.
- Мажите имаат повеќе позитивно мислење за Даниела Китанова од жените (11,4% наспроти 7%), кај сите старосни групи со различно образование, а најмногу во Струмица. Негативното мислење го делат и двата пола подеднакво, сите старосни групи со различно образование и тоа пред се во Прилеп и Струмица. Китанова е непозната за жените, кои се повозрасни и без образование во селата и помалите градови во ИЕ 4.

- Повеќе од пола од испитаниците (51,5%) се определиле за решавањето на економската ситуација, како најважен фактор за да гласаат за некоја политичка партија, а потоа следи политичката програма (11,4%).
- Околу 30% од сите испитаници во ИЕ 4 не можат да ги дефинираат нивните интереси и мотивација за да излезат на гласање. Индиректно ова укажува на нивната незаинтересираност и можност за нивна апстиненција од изборниот процес.
- Решавањето на економската ситуација е доминантен фактор според сите демографски карактеристики, но нешто е поважно за жените, повозрасните испитаници, со пониско образование, пред се од селата и од Прилеп.
- За политичката програма повеќе се заинтересирани мажите и помладите, со повисоко образование од Струмица, но и од Прилеп и од помалите градови.

2. Рејтинг на политичките партии

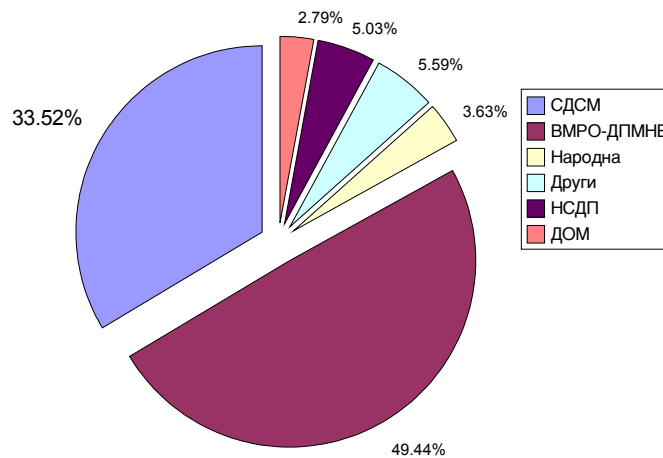
Првото прашање кое беше поставено во анкетата беше, **Доколку следната недела би се одржале парламентарните избори за која партија би гласале?** Убедливо најголем дел од испитаниците т.е 64,2% се неопределени по ова прашање. Според одговорите на сите испитаници најголема поддршка од гласачите во ИЕ 4 има ВМРО-ДПМНЕ за која се изјасниле 17,7% од сите испитаници, потоа следи СДСМ со 12% поддршка, па НСДП со 1,8%, ВМРО-Народна со 1,3%, ДОМ со 1% и 2% остануваат за сите други политички партии, како и што се гледа од долниот графикон.

Високиот процент на неопределени гласачи, индицира голема апатија кај граѓаните и моментална незаинтересираност за активностите на политичките партии. Иако овој процент во ИЕ 4 и порано бил висок, како што ќе видиме подолу, интересно е што покажува тренд на зголемување во моментите кога започнува изборната кампања. Заклучокот кој што се наметнува е дека досегашните партиски изборни активности ја пасивизираат наместо да ја мобилизираат општата јавност. Останува отворено прашањето дали овој тренд ќе се промени во текот на изборната кампања. Испитувањето покажува дека излезноста на гласање во овој момент во ИЕ 4 би била измеѓу 40 и 50 проценти од вкупниот број на гласачи.

Ако ги анализираме одговорите на испитаниците кои во овој момент се определени и се изјасниле за некоја политичка партија, што е вкупно само 35,8% од сите испитаници, ќе добиеме нешто поинакви резултати. Од сите определени гласачи во ИЕ 4, според истражувањето на јавното мислење, 49,4% би гласале за ВМРО-ДПМНЕ, 33,5% за СДСМ, 5% за НСДП, 3,6% за ВМРО-Народна, 2,7% за ДОМ и околу 5,6% за другите политички партии.

Поддршка од определени гласачи 20 мај 2006

Овој податок покажува дека околу 83% од определените гласачи во ИЕ 4 се поларизирани помеѓу ВМРО-ДПМНЕ и СДСМ, додека останатите 17% се определени за некоја друга политичка партија. ВМРО-ДПМНЕ ја има поддршката на скоро 50% од определените гласачи, додека доверба на СДСМ и даваат околу една третина од определените испитаници во ИЕ 4, додека НСДП има поддршка од 5% што претставува нешто помалку од една третина од определените гласачи кои не би гласале за ВМРО-ДПМНЕ или СДСМ.

Анализата според демографски карактеристики на испитаниците ги потенцира веќе утврдените генерални резултати на поддршката на политичките партии, но и открива и некои нови моменти.

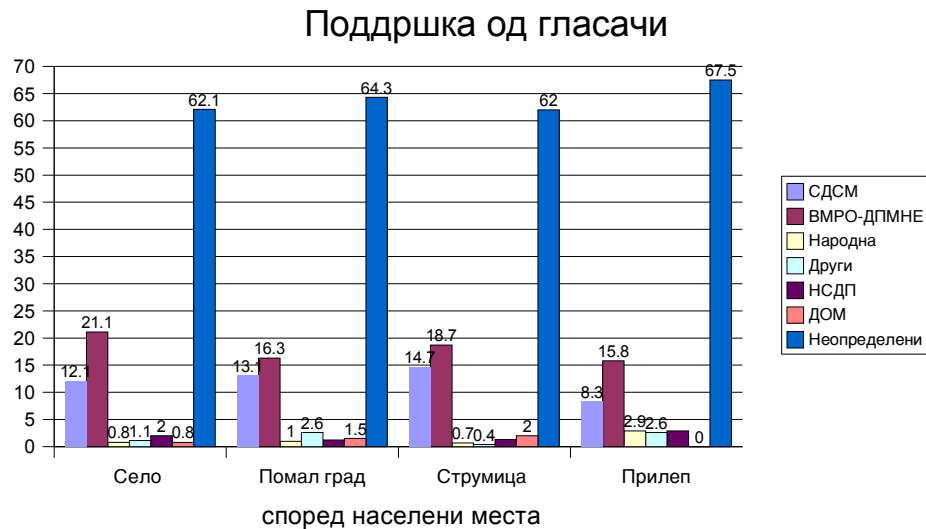
Табела 1. Поддршка на политичките партии според демографската структура на испитаниците

	<i>СДСМ</i>	<i>ВМРО-ДПМНЕ</i>	<i>Неопределени</i>
Мажи	11.9	21.3	59.1
Жени	12.1	14.8	68.3
до 29 години	5.8	14.6	76
од 30-39 год	11.8	22.1	62
од 40-49 год	12.9	15.5	61.6
од 50-59 год	13.1	20.3	60.6
над 60 год	14.8	15.7	63.5
до основно	8	20	68
основно	13.5	19.3	59.7
средно	11	17.9	66.2
вишо	14.5	18.8	59.4
високо	14.8	13.5	62

Податоците во табелата покажуваат дека СДСМ има релативно стабилен рејтинг кај двата пола, и повисока поддршка кај повозрасните граѓани со повисок степен на образование. ВМРО-ДПМНЕ има повисок рејтинг кај мажите отколку кај жените, релативно стабилен кај различни возрасни групи, со тенденција на посилна поддршка кај граѓаните со понизок степен на образование. Имено како што се зголемува степенот на образование на испитаниците, опаѓа поддршката на ВМРО-ДПМНЕ. Поголем дел од неопределените гласачи во ИЕ 4 се жени, разликата е скоро 9% во однос на мажите. Понатаму најголем дел од неопределените гласачи се помлади, до 29 години, иако и кај другите старосни групи има голем број на неопределени. Во однос на образованието ги има од сите образовни степени, иако предничат оние кои се со пониско образование.

НСДП има поголема поддршка кај мажите, во повозрасни години со степен на образование над средно. ДОМ има релативно стабилна поддршка кај двата пола, но во помладите години со повисок степен на образование. ВМРО-Народна има поддршка од двата пола, на средовечни години но со пониско образование од средно.

Според местото на живеење, најмногу неопределени гласачи има во Прилеп, и тоа 67,5%, понатаму следат помалите градови во ИЕ 4 со 64,3%, а во селата и во Струмица процентот на неопределени е околу 62%.

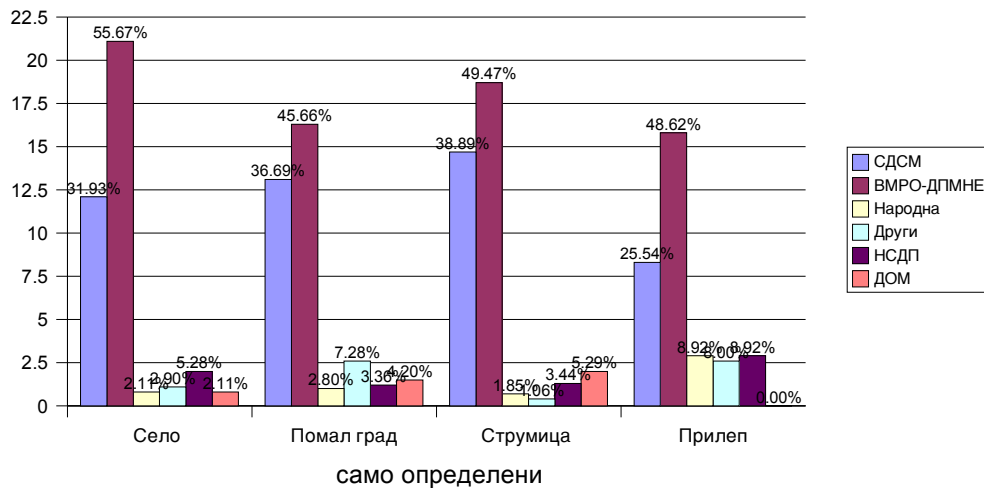

СДСМ има најголема поддршка во Струмица (14,7%), па следат помалите градови со 13,1%, и селата со 12,1%, додека во Прилеп поддршката е најниска и изнесува само 8,3%. ВМРО-ДПМНЕ има највисока поддршка во селата во ИЕ 4 (21,1%), потоа во Струмица (18,7%), во помалите градови има поддршка од 16,3% и во Прилеп 15,8% од сите испитаници. НСДП и ВМРО-Народна имаат највисока поддршка во Прилеп (по 2,9%и двета), а ДОМ во помалите градови (1,5%).

Ако се анализираат податоците само од определените гласачи според нивното место на живеење, ќе се добијат следните резултати. СДСМ ја има поддршката на 38,9% од определените гласачи во Струмица, 36,7% од определените кои што живеат во помалите градови низ ИЕ4, 31,9% од определените во руралните средини, и 25,5% од оние кои што се определени, а

живеат во Прилеп. ВМРО-ДПМНЕ може да смета на 55,6% од определените граѓани кои што живеат во руралните средини во ИЕ 4, на 49,7% од оние кои што живеат во Струмица, потоа на 48,6% во Прилеп и 45,6% во помалите градови. НСДП има најголема поддршка во Прилеп (околу 9%), па следат селата, помалите градови и Струмица (помеѓу 3,5-5%), додека ВМРО-Народна има повисока поддршка во Прилеп (околу 9%), и значително пониска од определените гласачи во другите места на живеење во ИЕ 4 (помеѓу 1,5-3%). ДОМ најголем дел од својата поддршка во ИЕ 4 ја наоѓа во Струмица (околу 5%) и во помалите градови и селата (помеѓу 1-3%). Деталните резултати се прикажани во долниот графикон.

Поддршка од гласачи, по населени места

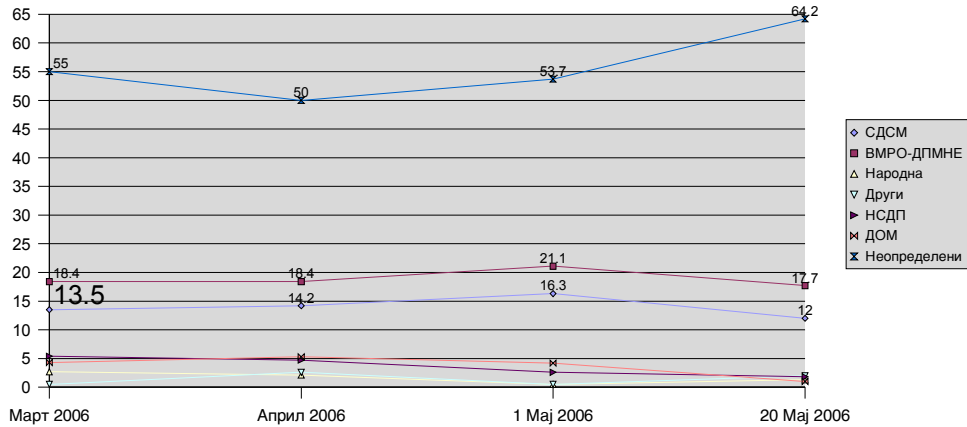

Податоците од овој графикон покажуваат дека избирачкото тело во Струмица е најполаризирано, и тоа претежно помеѓу СДСМ и ВМРО-ДПМНЕ, додека избирачкото тело во Прилеп е најраслоено. Испитувањето покажува дека во Прилеп помалите политички партии имаат релативно висок рејтинг. Податоците од испитаниците во руралните средини покажуваат дека таму има највисок степен на незаинтересираност за политиката. Во тие средини рејтингот на ВМРО-ДПМНЕ е највисок, имајќи поддршка од повеќе од половината од испитаниците, додека СДСМ во истите тие средини има поддршка од помалку од една третина од определените испитаници.

Гледано компаративно во последните неколку месеци иако има придвижување во

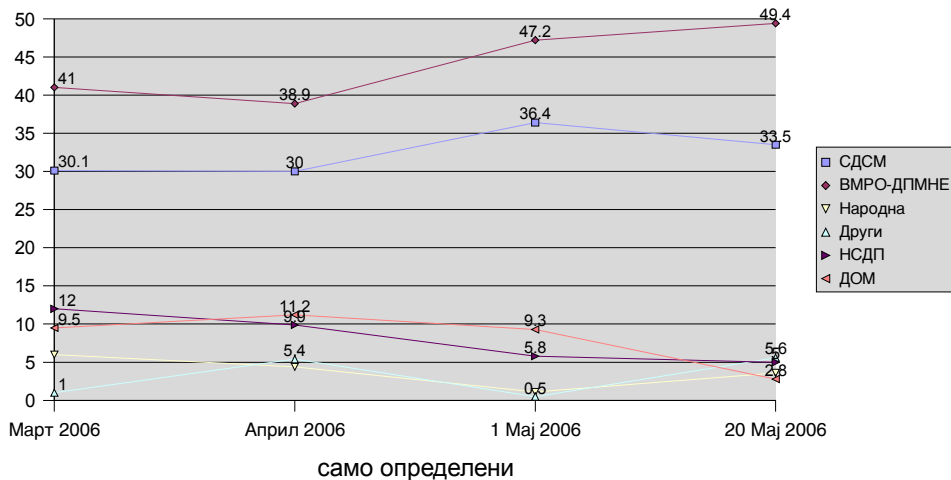
рејтинзите на политичките партии во ИЕ 4, постои и тренд на зголемување на неопределените гласачи. Општиот тренд на зголемување на апатијата кај гласачите ги намалува рејтинзите на политичките партии во општата јавност. Ова е забележливо кај сите политички партии во долниот графикон.

Рејтинг на партии - ИЕ 4, март-мај

Но погледнати поблиску преку призмата на неопределени гласачи, во послените неколку месеци рејтингот на СДСМ по благиот раст, во последниот месец има тенденција на опаѓање, додека рејтингот на ВМРО-ДПМНЕ има тенденција на континуиран пораст.

Рејтинг на партии - ИЕ 4, март-мај

Рејтингот на ВМРО-ДПМНЕ кај определените во ИЕ 4 во периодот од април до мај, според испитувањата на јавното мислење се зголемил за околу 10%. Иако

рејтингот на СДСМ е сеуште повисок во споредба со април, истиот е понизок од тој на почетокот на месец мај. Рејтингот на НСДП е исто во опаѓање, но во минатиот месец е стабилизирани на околу 5% од определените во ИЕ 4, додека ДОМ досега континуирано го губи првичниот рејтинг кој го имаше кај определените гласачи. ВМРО-Народна има релативно нестабилен рејтинг, имено после падот на рејтингот кај определените во ИЕ 4 во периодот од март до април 2006, во последниот месец бележи тренд на пораст.

3. Ставови за политичари

Во второто прашање во анкетата испитаниците беа замолен да го дадат своето мислење за следните личности: Тале Ќерамитчиоски, Благоја Гешоски, Каролина Шукороска, Цветанка Иванова, Зоран Ристов и Даниела Китанова. Испитаниците можеа да избираат да искажат позитивен или негативен став за секоја личност посебно или да кажат дека не ги познаваат.

Анализата на резултатите од **позитивното** мислење на испитаниците ја даваат следната слика.

Табела 2. Позитивно мислење за политичари според партиски преференци, во проценти

	<i>од сите испитаници</i>	<i>од оние кои што ќе гласаат за СДСМ</i>	<i>од неопределените</i>
Тале Ќерамитчиоски	14,9	50	18,9
Благоја Гешоски	10,8	31	14,3
Каролина Шукороска	7,7	22,2	10,8
Цветанка Иванова	12,9	39,7	17,5
Зоран Ристов	8,1	27,8	10,7
Даниела Китанова	9,3	27	13,2

Тале Ќерамитчиоски е најпопуларен политичар од наведените во ИЕ 4 и кај

сите испитаници, и кај оние кои се блиски до СДСМ и кај неопределените. По него следат Цветанка Иванова и Благоја Гешоски, потоа доаѓа Даниела Китанова, Зоран Ристов и Каролина Шукороска.

Доколку пак ги погледнеме позитивните одговори на испитаниците според нивното место на живеење ќе добиеме поинаква слика.

Табела 3. Позитивно мислење за политичари според место на живеење, во проценти

	<i>село</i>	<i>помал град</i>	<i>Струмица</i>	<i>Прилеп</i>
Тале Ќерамитчиоски	9,4	18,6	10	17,5
Благоја Гешоски	6,3	11,6	5,3	17,5
Каролина Шукороска	6,6	8,4	6,7	8,3
Цветанка Иванова	10,5	12,1	28	7,1
Зоран Ристов	5,9	7,9	17,3	5
Даниела Китанова	7,4	9,7	14,7	7,5

Во руралните средини најпопуларна е Цветанка Иванова, па следи Тале Ќерамитчиоски и Даниела Китанова. Во помалите градови најпопуларен е Тале Ќерамитчиоски, по него се Цветанка Иванова и Благоја Гешоски. Во Струмица пак најпопуларна е Цветанка Иванова (28%), потоа следи Зоран Ристов со 17,3% и Даниела Китанова со 14,7%. Во Прилеп Тале Ќерамитчиоски и Благоја Гешоски имаат подеднаков процент на поддршка (17,5%), а по нив следи Каролина Шукороска со 8,3%.

Анализата на резултатите од **негативното** мислење на испитаниците на еден чуден начин ја потврдуваат претходната слика.

Табела 4. Негативно мислење за политичари според партиски преференци, во проценти

	<i>од сите испитаници</i>	<i>од оние кои што ќе гласаат за СДСМ</i>	<i>од неопределените</i>
Тале Ќерамитчиоски	29,6	11,9	65,4

	<i>од сите испитаници</i>	<i>од оние кои што ќе гласаат за СДСМ</i>	<i>од неопределените</i>
Благоја Гешоски	23,6	11,7	53,6
Каролина Шукороска	19,6	10,3	46,8
Цветанка Иванова	18,9	4	45,5
Зоран Ристов	17,7	4	44,1
Даниела Китанова	17,3	5,6	41,9

Највисоко негативно мислење испитаниците искажале во Тале Ќерамитчиоски, и тоа од сите, од оние кои што ќе гласаат за СДСМ и од неопределените. По него следи Благоја Гешоски и Каролина Шукороска. По нив се Цветанка Иванова, Зоран Ристов и Даниела Китанова, кои имаат многу низок негативен рејтинг кај испитаниците кои што се определиле за СДСМ.

Според негативното мислење на испитаниците, а во споредба со нивното место на живеење, во руралните средини најнеомилени се Тале Ќерамитчиоски, Благоја Гешоски, Каролина Шукороска и Цветанка Иванова. Истиот редослед се повторува и кај испитаниците од помалите градови, додека во Струмица предничи Цветанка Иванова, а во Прилеп Тале Ќерамитчиоски и Благоја Гешоски.

Табела 5. Негативно мислење за политичари според место на живеење, во проценти

	<i>село</i>	<i>помал град</i>	<i>Струмица</i>	<i>Прилеп</i>
Тале Ќерамитчиоски	24,6	24,8	24,7	46,3
Благоја Гешоски	19,5	15,8	23,3	41,3
Каролина Шукороска	14,1	13,6	18,7	36,3
Цветанка Иванова	12,5	13,1	26,7	30,4
Зоран Ристов	10,5	12,6	23,3	30,4

	<i>село</i>	<i>помал град</i>	<i>Струмица</i>	<i>Прилеп</i>
Даниела Китанова	7,4	9,7	14,7	7,5

Даниела Китанова има изразито низок негативен рејтинг, во споредба со останатите, во сите населени места на живеење во ИЕ 4.

Последниот одговор кој што можеше да се даде на ова прашање беше дека испитаниците немаат мислење за дотичната личност. Резултатите од се прикажани во долната табела.

Табела 6. Нема мислење за политичари според партиски преференци, во проценти

	<i>од сите испитаници</i>	<i>од оние кои што ќе гласаат за СДСМ</i>	<i>од неопределените</i>
Тале Ќерамитчиоски	55,5	38,1	68,6
Благоја Гешоски	65,6	58,7	78,4
Каролина Шукороска	72,7	67,5	83,9
Цветанка Иванова	68,3	56,3	79,2
Зоран Ристов	74,2	68,3	83,9
Даниела Китанова	73,3	67,5	83,9

Овие резултати покажуваат дека Каролина Шукороска, Зоран Ристов и Даниела Китанова се релативно непознати политичари, па дури и кај луѓето кои би гласале за СДСМ. Кај тие испитаници најпознат е Тале Ќерамитчиоски, а и кај другите две категории. Благоја Гешоски и Цветанка Иванова се релативно познати кај испитаниците блиски до СДСМ, но помалку познати на сите испитаници, а уште помалку на испитаниците кои сеуште не се определиле за која политичка партија ќе гласаат на следните избори.

Ако ги анализираме резултатите на испитаниците кои не искажале мислење

за дотичните личности, според местото на живеење сликата станува појасна. Тале Ќерамитчиоски и Благоја Гешоски се познати во Прилеп, а Цветанка Иванова и Зоран Ристов во Струмица.

Табела 7. Нема мислење за политичари според место на живеење, во проценти

	<i>село</i>	<i>помал град</i>	<i>Струмица</i>	<i>Прилеп</i>
Тале Ќерамитчиоски	66	56,7	65,3	36,3
Благоја Гешоски	74,2	72,5	71,3	41,3
Каролина Шукороска	79,3	78	74,7	55,4
Цветанка Иванова	77	74,8	45,3	62,5
Зоран Ристов	83,6	79,5	59,3	64,4
Даниела Китанова	82,8	78,5	63,3	60,8

Никој од политичарите не е посебно познат во руралните средини, а посебно не Зоран Ристов и Даниела Китанова, додека во помалите градови освен Тале Ќерамитчиоски другите политичари се релативно непознати.

Ако направиме кратка анализа на демографските карактеристики на испитаниците и нивните одговори за дотичните политичари можеме да ги скицираме следните профили.

За Тале Ќерамитчиоски, позитивно мислење е стабилно кај двата пола, но пред се кај средовечните луѓе со повисок степен на образование, пред се во помалите градови и Прилеп. Негативно мислење за него претежно имаат мажите, од сите возрасни групи, но е и најстарите над 60 години, а посебно оние испитаници со средно образование, пред се во Прилеп. Ќерамитчиоски е доста непознат кај женските испитаници (60,4%, наспроти 49% од машките испитаници), кај најмладите и кај најстарите, и кај испитаниците без образование или со основно, и тоа најмногу во селата и во Струмица.

За Благоја Гешоски позитивното мислење е релативно стабилно кај двата

пола, и кај сите старосни и образовни групи, освен кај највозрасните и оние со пониско образование, пред се во помалите градови и во Прилеп. Негативно мислење за него имаат и двата пола, со мал нагласок на машките испитаници, средовечните луѓе со повисок степен на образование, пред се во Прилеп. Гешоски е непознат и кај двата пола, иако повеќе кај жените (68%), а посебно кај најстарите и испитаниците без образование (90,7%), кои живеат во селата, во помалите градови и во Струмица.

Позитивно мислење за Цветанка Иванова искажале нешто повеќе од машките испитаници, кои се во повозрасни години, со најразлично образование, пред се од Струмица. Во однос на негативното мислење предничат повторно мажите, помеѓу 40 и 59 години, средно или вишо образование, и тоа најмногу во Прилеп. Иванова е релативно непозната за женските испитаници, кои се повозрасни (над 50 години), и кои немаат образование (93,3%) или имаат пониско образование во селата и во помалите градови во ИЕ 4.

Позитивното мислење за Каролина Шукороска е ниско, но стабилно кај двата пола, кај сите старосни групи со различно образование и тоа во помалите градови и во Прилеп, освен најстарите и оние без образование. Негативното мислење е исто така стабилно кај двата пола кај сите старосни групи со различно образование и тоа најмногу во Прилеп, освен најстарите и оние без образование. Шукуроска е непозната и за двата пола (71% мажи и 73% жени), кај сите старосни групи со различно образование и тоа најмногу селата и во помалите градови.

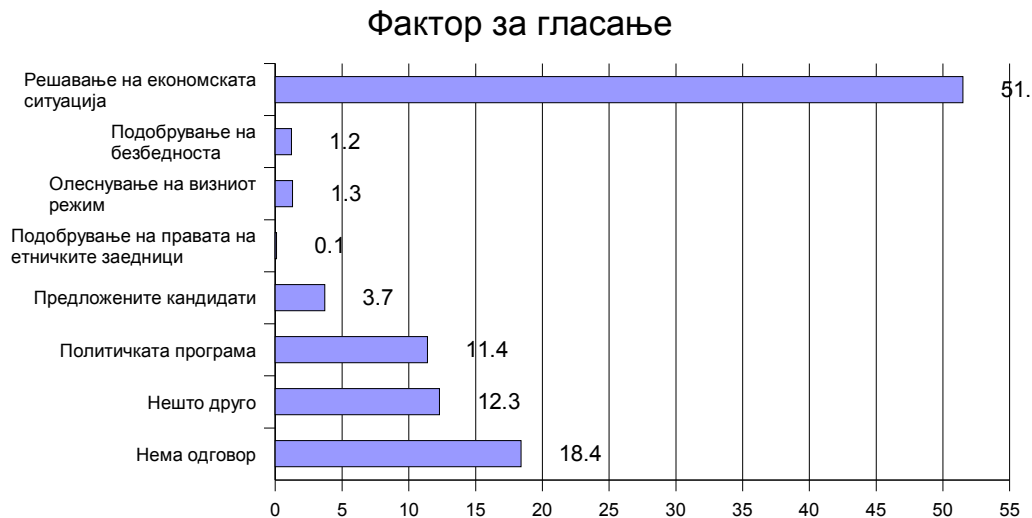
За Зоран Ристов позитивно мислење имаат и двата пола (по 8% секој), претежно помлади испитаници, со различно образование, најмногу од Струмица. Мажите имаат повеќе негативно мислење за него, со средно и вишо образование, од Прилеп и Струмица. Релативно е непознат за жените, најстарите испитаници, и оние со понизок степен на образование од селата и помалите градови во ИЕ 4.

Мажите имаат повеќе позитивно мислење за Даниела Китанова од жените (11,4% наспроти 7%), кај сите старосни групи со различно образование, а најмногу во Струмица, освен најстарите и оние без образование. Негативното мислење го делат и двата пола подеднакво, сите старосни групи со различно образование и тоа

пред се во Прилеп и Струмица. Китанова е непозната за жените, кои се повозрасни и без образование во селата и помалите градови во ИЕ 4.

4. Президборни приоритети и фактори за гласање

Последното прашање кое што беше поставено на испитаниците беше, **Кој е одлучувачкиот фактор за да гласате за некоја политичка партија?** Дадените одговори покажуваат дека на прво место е решавањето на економската ситуација, за што се определиле повеќе од пола од испитаниците (51,5%), а потоа следи политичката програма (11,4%), предложените кандидати (3,7%), и на крај со малку повеќе од 1% се подобрувањето на безбедноста и олеснувањето на визниот режим. Интересно е што подобрувањето на правата на етничките заедници воопшто не игра улога за испитаниците (за таа опција се определиле само 0,1%), а во исто време 12,3 кажале дека нешто друго е одлучувачки фактор (без да прецизираат), а 18,4% одбиле да одговорат. Овие резултати кои се гледаат во долниот графикон укажуваат дека околу 30% од сите испитаници во ИЕ 4 не можат да ги дефинираат нивните интереси и мотивација за да излезат на гласање. Индиректно ова укажува на нивната незаинтересираност и можност за нивна апстиненција од изборниот процес.

Бидејќи се одвојуваат само два значајни фактори, од кои едниот е доминантен следниот дел од анализата, ќе ги земе во предвид само решавањето на

економската ситуација и политичката програма како фактори за гласање, и тоа во однос на демографските карактеристики на испитаниците и нивното место на живеење. Резултатите се прикажани во табела 8.

Табела 8. Фактори за гласање според демографските карактеристики и местото на живеење на испитаниците, во проценти

	<i>Решавање на економската ситуација</i>	<i>Политичката програма</i>
Мажи	49.8	13.1
Жени	52.9	10.1
до 29 години	46.2	10.5
од 30-39 год	50.8	16.4
од 40-49 год	50.4	12.9
од 50-59 год	54.7	10.2
над 60 год	54.2	7.4
до основно	52	4
основно	57.9	8.8
средно	51	11.6
вишо	47.8	15.9
високо	47.7	15.5
село	57	9.4
помали градови	45.5	10.1
Струмица	49.3	18
Прилеп	57.1	11.7

Од табелата може да се види дека решавањето на економската ситуација е доминантен фактор според сите карактеристики, но нешто е поважно за жените, повозрасните испитаници, со пониско образование, пред се од селата и од Прилеп.

За политичката програма повеќе се заинтересирани мажите и помладите, со повисоко образование од Струмица, но и од Прилеп и од помалите градови.

5. Методолошки објаснувања

Во периодот помеѓу 21.05.2006 и 22.05.2006 стручниот тима на Институтот за демократија пристапи кон спроведување на телефонска анкета за испитување на перцепциите на граѓаните во Изборната Единица 4 за политичките партии во Македонија, како и нивното мислење за некои политичари, и фактори кои го условуваат нивното гласање. Дел од прашањата беа компатибилни со со претходни истражувања, нудејќи можност за споредба со претходни истражувања и утврдување на промени во гласаќкото тело во однос на рејтингот на политичките партии.

За потребите на ова истражување стручниот тим на ИДСЦС изработи специјален дво-етапен примерок кој што е репрезентативен на ниво на Изборната Единица 4. Истиот се темели на 4 стратуми, и тоа:

1. селата во ИЕ 4
2. помалите градови (Гевгелија, Богданци, Неготино и Кавадарци)
3. Струмица
4. Прилеп

Во приготвувањето на примерокот беа земени во предвид демографските карактеристики на изборната единица, како и на засебните стратуми. Во примерокот беа запазени демографските специфики на населението (полова структура, старосни групи, степен на образование, етничка припадност и занимање), а беше направена и соодветна поделба на испитаниците според местото на живеење.

Доколку се погледне структурата на испитаниците според местото на живеење ќе видиме дека 24,4% се од селата во ИЕ 4, а 38,5% се од помалите градски средини. Додека 14,3% од сите испитаници се од Струмица, 22,9% од нив се од Прилеп.

Со испитувањето беа опфатени вкупно 1 050 испитаници. Од нив 464 испитаници се мажи, а 586 се жени, односно 44,2% од испитаниците се мажи,

а 55,8% се жени. Во однос на старосните групи 171 (16,3%) се млади до 29 години. Понатаму 195 (18,6%) имаат помеѓу 30 и 39 години, 232 или 22,1% се на возраст помеѓу 40 и 49 години, 236 испитаници односно 22,5% од вкупниот број се во старосната група помеѓу 50 и 60 години, а 216 (20,6%) се постари од 60 години.

Според образованието 7,1% од испитаниците немаат завршено основно образование, а 16,3% имаат само основно образование. Најголем дел од нив или 55,2% имаат средно образование. Од останатите испитаници 6,6% имаат виша стручна спрема, а 14,8% се со високо образование.

Според етничката структура, скоро сите испитаници се етнички Македонци и тоа 1026 од нив или 97,7% од вкупниот број, а втори по бројност се етничките Срби со 11 испитаника или 1%. Потоа следат Турците со 0,8%, Ромите со 0,2%, Власите со 0,1%, а 0,2% се изразиле припадност на некоја друга етничка група. Заради ваквата структура излишно беше во анализата да се вметнат и податоци според етничката припадност на испитаниците.

Анализата на податоците е направена според дадените одговори на испитаниците кои понатаму беа обработени според демографските карактеристики на испитаниците (пол, возраст и образование) и нивното место на живеење.

Институтот за демократија признава стандардна статистичка грешка од +/- 3 % во резултатите на испитувањата на јавното мислење кои се добиваат по пат на телефонска анкета. Сите резултати во оваа анализа можат да се движат во маргините на таа грешка.